

**Секція: Передумови та фактори інноваційного розвитку
національної економіки в умовах глобалізації**

С.О.Полковниченко

к.е.н., доцент

Н.В.Аркадьєва

студентка

*Чернігівський державний інститут
економіки і управління (м. Чернігів)*

**ПРЯМІ ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ФАКТОР ВХОДЖЕННЯ
УКРАЇНИ У СВІТОВИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОСТІР**

Для того, щоб економіка України була конкурентоспроможною та займала належне місце у глобальній світовій економіці, її інноваційна система повинна органічно вписуватися у створену розвинутими країнами глобальну інноваційну сферу.

Становлення та розвиток інноваційної системи в Україні залежить не тільки від внутрішніх джерел фінансування (навіть з урахуванням можливого зростання внутрішніх ресурсів недостатньо для масштабного технічного переоснащення виробництва у найближчі строки), а й від тих фінансових ресурсів, які надходять із-за кордону, тобто від іноземних інвесторів.

На жаль, наша держава входить до глобального економічного та інноваційного простору як маргінальна частина. Інноваційні процеси в Україні характеризуються як нестійкі й позбавлені чітких довгострокових стимулів.

Хоча Україна завжди належала до країн з розвинутим науково-технічним потенціалом, сьогодні ситуація різко змінилась. Ми маємо один із найнижчих рівнів фінансування науки та впровадження інновацій у світі, в державі працює небагато безпосередньо інноваційно активних підприємств, що обумовлює незначну частку інноваційної продукції в загальному її обсязі.

Важливим каналом поширення технологічного знання є прямі іноземні інвестиції (ПІІ). На нашу думку, використання іноземних інвестицій в інноваційній діяльності є цілком виправданим, оскільки в переважній більшості іноземні інвестиції розраховані на довгостроковий період і мають стратегічне значення, а інноваційна діяльність також зорієнтована на перспективу.

Але обсяги інвестицій, які надходять в Україну, залишаються низькими, а їхню структуру не можна вважати інноваційною. Як показує статистика, переважна частина прямих іноземних інвестицій вкладається не в стратегічний розвиток економіки країни, а в ті галузі, які не здатні забезпечити технологічний прорив національного виробництва як на внутрішньому ринку, так і на світовому. Іноземне інвестування в Україну поки що відбувається значною мірою за моделлю слаборозвинених країн.

В Україні існують певні проблемні моменти у сфері спрямування ПІІ в розвиток технологічних укладів. Структура прямих іноземних інвестицій в економіку України у 2001-2010 роках за видами економічної діяльності та технічними секторами, свідчить про те, що найменша частка ПІІ припадає на високотехнологічний сектор. Отже, головною проблемою при використанні ПІІ в інноваційній діяльності є раціональність їх розміщення. Національний інтерес вимагає, щоб іноземні інвестори створили нові, насамперед, високотехнологічні та наукоємні, імпортозамінні та експортоспроможні підприємства.

Особливо важливим є залучення інвестицій з високорозвинених країн світу, що характеризуються належним рівнем ринкової культури. У той же час у географічній структурі прямого іноземного інвестування в економіку України наявні як високорозвинені країни з високим ступенем інновативності економіки, так і ті країни, що, як і Україна, тільки формують інноваційну модель розвитку.

Певним дисбалансом характеризується участь ПІІ в оновленні основного капіталу в інноваційній діяльності, оскільки іноземні інвестиції в оновлення основного капіталу знаходяться майже на рівні державних інвестицій та значно менші від власних коштів підприємств.

Очевидним є той факт, що іноземний інвестор, використовуючи вітчизняний основний капітал, не вкладає фінансові ресурси в його

оновлення та модернізацію в необхідному обсязі. Із загального обсягу зарубіжних інвестицій лише 1-2% справді інноваційні.

Проведений аналіз впливу ПІІ на інноваційні перетворення національної економіки дає змогу зробити висновок, що подальший технологічний розвиток національного виробництва безпосередньо залежить від інвестицій іноземного походження. Значна частина іноземних інвестиційних ресурсів може бути спрямована на оновлення основного капіталу, тобто стати одним із основних фінансових донорів, але в такому випадку це може призвести до денационалізації технологічних основних засобів. Тому питання ПІІ в інноваційному перетворенні національної економіки потребує чіткого законодавчого врегулювання та формування надійних механізмів управління ними як на рівні державного менеджменту, так і на рівні суб'єктів господарювання.

Одним із основних стримуючих чинників активізації ПІІ у високотехнологічний сектор є високі ризики (законодавчий, загальноекономічний, валютний, політичний, соціальний, кримінальний).

Для усунення ризиків чи пом'якшення їхньої дії варто застосувати такі форми підтримки інвестиційного процесу, як надання різноманітних державних гарантій, введення правової регламентації й економічної організації системи страхування інвестицій, інвестиційних кредитів; удосконалення практики змішаного фінансування інноваційних процесів; поетапне фінансування, що дозволяє контролювати величину інвестицій на кожній наступній стадії залежно від динаміки ризику.

Загалом інвестиційно-інноваційний клімат України є складним. Основною проблемою в сучасних умовах є невідповідність ПІІ в Україну потребам інноваційного розвитку її економіки. Тому держава повинна застосувати весь комплекс заходів, спрямованих на забезпечення якісних змін у залученні іноземного капіталу в нашу країну.